

مسجد، محلی برای تمرین ولایت است. عبادت در مسجد، همراه با ولایت‌پذیری است. دو نوع ولایت در جامعه اسلامی وجود دارد: ولایت طولی و ولایت عرضی. ولایت طولی، نسبت به اهل بیت علیهم السلام و نائبان واجد شرایط آنهاست؛ «أطیعوا اللهَ و أطیعوا الرسولَ و أُولی الأمرِ منکم» (نساء/ آیه ۵۹) ولایت عرضی نیز ولایت مؤمنان نسبت به یکدیگر است؛ «المؤمنونَ و المؤمناتُ بعضهم أولیاءُ بعضٍ» (توبه/ آیه ۷۱) این دو ولایت، تار و پود جامعه ایمانی را تشکیل می‌دهد؛ تار و پودی در هم تنیده که اگر از آن، مراقبت شود، جامعه ایمانی را به جامعه‌ای مستحکم و خلل‌ناپذیر تبدیل می‌کند که شیاطین جنّی و انسی مجال نفوذ در آن را پیدا نخواهند کرد. ولایت عرضی در جامعه ایمانی به تبع ولایت طولی است و بدون آن بی‌معناست؛ آن که رشته ارتباط مؤمنین با یکدیگر است، ولیّ جامعه است. حب و ارادت ولی، جامع مؤمنین است و این است که موجب اتحاد و علقه آنها به یکدیگر شده است.

در نماز جماعت، مؤمنین چنین چینی را تمرین می‌کنند؛ در تمرین ولایت طولی، امام جماعت جلو می‌ایستد و بقیه، پشت سر او؛ مأمومین نباید جلوتر و عقب‌تر از امام حرکت کنند؛ همانند اجتماع که مؤمنین باید همگام با ولیّ حرکت کنند، نه جلوتر و نه عقب‌تر؛ زیرا «المتقدم لهم مارقٌ و المتأخر عنهم زاهقٌ و اللازم لهم لاحقٌ»^۱ این امر مهم باید در جایی تمرین شود و آنجا همان مسجد و نماز جماعت است.

در تمرین ولایت عرضی نیز مؤمنین در کنار یکدیگر، صف می‌بندند و از ایجاد خلل میان یکدیگر اجتناب می‌کنند و هماهنگ با یکدیگر، از امام اطاعت می‌کنند. هماهنگی و اطاعت از امام، رشته پیوند میان آنهاست و امام است که آنها را به حرکت و سکون در می‌آورد و به قیام و قعود می‌کشانند.

پایان پیام/

^۱ مفاتیح النان، اعمال ماه شعبان، صلوات شعبانه